

SAARE-LIIVI MERETUULEPARGI KESKKONNAMÕJU HINDAMINE

Keskkonnamõju hindamise programmi avalik arutelu Kihnus

17.10.2022 kell 11.00-12.00 Kihnu rahvamajas aadressil Kihnu saar, Linaküla; Microsoft Teams keskkond

Osalejad: Kihnu rahvamajas kohapeal osalenute nimekiri lisatud protokollile.

Teams keskkonnas osalenud: Riin Kutsar, Epp Zirk, Liisa Mällo, Rene Tammist, Liina Roosimägi, Nele Väits, Kristo Niglas, Redik Eschbaum, Vello Peedimaa, Anu Albert, Kadri Hansalu

Protokollija: Epp Zirk (keskkonnaspetsialist, Hendrikson&Ko OÜ)

1. Projekti tutvustus (avalikul arutelul näidatud slaidid on lisatud protokollile)

Liina Roosimägi (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve amet) märkis, et TTJA on antud protsessis otsustaja ning järgivad, et nii programm kui hiljem ka aruanne vastaks nõuetele.

Kristiina Nauts (Planeeringute ja keskkonnamõjude hindamise juht, Utilitas Wind OÜ) andis ülevaate meretuulepargi rajamise protsessist ja projektist.

Riin Kutsar (KMH juhtekspert, Roheplaan OÜ) tegi ülevaate keskkonnamõju hindamise programmist, tutvustades nii mõjuhindamise protsessi kui ka kavandatud uuringuid. Lisaks sai ülevaate avalikul väljapanekul laekunud ettepanekutest ning vastustest nendele.

2. Küsimused, ettepanekud

Rando Leas küsis selgitust asjaolu kohta, et praeguse hoonestusloa taotluse alast jääb osa lõuna poolset ala nõ välja, aga samal ajal on esitatud taotlus lääne poolse ala suurendamiseks ja mõjuhindamise protsesside liitmiseks. Sellest ei ole käesolevas programmis üldse juttu.

Kristiina Nauts selgitas, et kui on selgunud taotletava ala osas asjaolusid, mis takistavad teatud osa ala kasutamist, on võimalik ala laiendada või nihutada 33% ulatuses esialgse taotletud ala mahust. Praeguse teadmise kohaselt lõunapoolne ala jääks tuulikute vabaks ja oleme esitanud hoonestusloa taotluse mereala planeeringuga määratud tuulepargi alale läänesuunas. Oleme taotlenud sinna alale eraldi KMH läbiviimist, seega see ei ole selle protsessi osa.

Liina Roosimägi täpsustas, et taotlus on menetluses ja on esitatud ettepanekute tegemiseks asutustele. Peale ettepanekute laekumist saab alles otsuse teha.

Ingvar Saare tõstatas teema Kihnu elektrivarustuse parandamise teemal, mis tuleneb Pärnu merealaplaineeringust kui kavandatakse merekaableid, ning tõi välja, et seda teemat ei peaks käsitlema mitte ainult elektri tarbijani juhtimiseks vaid vaatama peaks ka saarel elektri tootjate võrku liitmise võimalust. Varustuskindluse uuringus võiks anda ka Kihnu saare tootmispotentsiaali hinnangu ja selle kitsaskohad.

Andrus Zavadskis selgitas, et tegemist on kahe erineva teemaga. Üks on Kihnu varustuskindluse parandamine ning teine on elektritootjate liitumine Kihnus.

Esimesega seondult on Pärnu merealaplaineeringus kirja pandud: „*oluline on tuulikute elektrikaablite asukohad lahendada selliselt, et paraneb ka Kihnu jaotusvõrgu ühenduse kvaliteet põhivõrguga. Elektrienergia kvaliteedi hindamise ja parandamise vajaduse väljaselgitamiseks on eelnevalt vajalik läbi*

viia sotsiaalmajanduslik analüüs“ Saare-Liivi meretuulepargi arendajana ei ole meie võimuses lahendada ära põhivõrgu ja jaotusvõrgu vahelisi probleeme. Eelnevalt kihnlastega suheldes oleme aru saanud, et Kihnu saarele 330 kV alajaama või kaabli rajamisest ei olda huvitatud ning see oleks ka Kihnu tarbimist arvestades väga kallis lahendus. Kihnu varustuskindlust aitaks parandada näiteks õhuliinidele isoleeritud juhtmete paigaldamine või viimine kaablistesse. Kõigepealt peaks välja selgitama, kus asuvad nõrgimad kohad Kihnu elektrivarustuses.

Tootjaliitumistega seoses on tervesse Eesti elektrivõrku hetkel väga keeruline midagi ühendada, kuna on tehtud väga palju tootmissuunalisi liitumistaotluseid. Nn fantoomliitumiste teema on probleemiks terves Eestis ning tegemist ei ole ainult Kihnu eripäraga. Hetkel riik tegeleb selle probleemi lahendamisega ning kavandatakse ka vastavaid seadusemuudatusi. Oleme samuti selles protsessis osalemas.

Riin Kutsar võttis teema kokku ning lisas, et teema on koosoleku protokollis kaardistatud, võtame ühendust huvigruppidega ja kaardistame võimalusi varustuskindluse analüüsis neid teemasid katta.

Rando Leas tõi välja, et Pärnu mereala planeeringus on rammimine välistatud meetod tuulikute püstitamisel, kuid käesolevas programmis nimetatakse, et on erinevad vundamenditüübid, millest enamik eeldavad ikkagi rammimistõid.

Riin Kutsar selgitas, et hindamisse tulevad erinevad vundamenditüübid ning see, millist tüüpi vundamenti on mõistlik rajada, selgub siis kui on täiendavat infot, näiteks kaardistatud merepõhi. Täna on nii tuulikute tehnilised lahendused kui ka rajamise meetodid teinud suure edasihüppe ning mõjuhindamise käigus püüame leida sobivaima vundamenditüübi kõige väiksemate mõjudega. Ehitustegevuse aegne mõju on üks asjaolu, mida me KMH käigus ka vaatame. Aeg on edasi läinud ja hetkel välistada ei ole mõistlik, kuna praktikad arenevad.

Kristiina Nauts täiendas, et Ramboll juba on alustatud Saare-Liivi meretuulepargi eelprojekti koostamisega ning selle käigus selgitatakse muuhulgas võimalikke tehnilisi lahendusi ning võimalikke keskkonnamõjusid leevendavaid meetmeid.

Ingvar Saare tundis huvi, kas on juba selginud mingid esialgsed uuringutulemused.

Kristiina Nauts sõnas, et uuringute aruandeid ega vahearuandeid veel ei ole, on mingid indikatsioonid nt linnustiku osas. Merealaplaneeringus toodud rändekoridori ala tunduvad linnud kasutavat ning see ala on meil ka välja jäetud ja toimetame alal, kus olulist rännet ei ole.

Rando Leas tundis huvi, mida täpsemalt tehakse riikliku uuringuga ja mida käesoleva töö raames tehtava kalastiku uuringuga ning kuidas nende käigus kogutud andmed KMH-ga seotakse. Tõstatas ka teema Taani tuuleparkide ja kalastiku kohta.

Reedik Eschbaum tutvustas erinevaid käimasolevaid ja kavandatavaid kalastikuga seotud uuringuid. Samuti selgitas ta, et nendest uuringutest võivad tulla erinevad soovitusel mõjuhindamisse, et näiteks kuhu tuulikuid rajada. Samuti enne kogutud andmed on heaks materjaliks peale tuulikute rajamist tehtavatele uuringutele.

Taani rannikul olevate tuuleparkide osas on kalastiku kohta vähe andmestikku. Üldine arvamus on, et tuulepargid kalu väga ei mõjuta, aga täpselt ei ole teada. Samuti on kalaliikidel erinev kuulmine ning tundlikkus, seepärast on need uuringud ka olulised, et saada sellist teadmist juurde.

Rando Leas küsis geoloogiliste uuringute ala suurus.

Kristiina Nautsi sõnul on tehtud esimene geofüüsikaline uuring tervele alale, mille eesmärk oli anda ala kohta üldisemat teavet - kui paks on setete kiht, millal tuleb vastu aluspõhi. Geoloogidelt on küsitud ka vajadus järgmistest ja täpsemate geoloogiliste uuringute ja võimalike puurimiste kohta teatud piirkondades.

Rando Leas tundis huvi, kuidas on arvestatud heljumi levikuga ehitustööde ajal veesambasse. Pärnu sadama süvendustöödel oli mõju olemas ka aastaid hiljem. Kui modelleerimisest saadakse tulemused, siis mis selle infoga peale hakatakse ja kuidas hinnatakse, mis kogus heljumi on halb ja mis mitte?

Kristiina Nauts sõnas, et heljumi modelleerimist teeb TalTech ning heljumi modelleerimine teostatakse muuhulgas erinevatele vundamentitüüpidele ja tuulikutele.

Redik Eschbaum selgitas, et tegelikult on päris hästi teada, millisest kogusest on heljumi mõju kaladele fataalne. Ennekõike on see teema oluline kudealadel. Suured kalad saavad piirkonnast lahkuda, aga mari ja maimud võivad mattuda. Kui on teada, et heljumi tuleb palju, siis ei tohi koelmualadel töid teha. Modelleerimise tulemused annavad tegelikult päris hea teabe, et hinnata mõju kalastikule.

Kristiina Nauts selgitas täiendavalt uuringuid ja nende tegemise eesmärki ning andmete kasutamist hilisemas aruande etapis

Riin Kutsar täiendas, et praegused uuringud on vajalikud ka selleks, et saada võimalikud hea ülevaade olemasolevast olukorrast. Olulised on ka katseuuringud.

Rando Leas nimetas, et varasemalt on Kaitseministeeriumil olnud rangeid nõudeid tulenevalt radaritest.

Kristiina Nauts selgitas, et tänaseks on Eesti riik otsustanud soetada uue radari, mis vabastab mh Liivi lahe kõrguspiirangutest.

Saare-Lävi meeskulpargi KMH
programmi avalik arutelu Kihnus 17.10.22

Osalejad:

Kristina Nauts, OÜ Utilitas Wind, kristina.nauts@utilitas.ee
Leino Johanson, OÜ Utilitas Wind, leino.johanson@utilitas.ee
Gerda Johanson, OÜ Utilitas Wind, johanson.gerda@gmail.com
Andrus Zwadiger OÜ Utilitas Wind andrus.zwadiger@utilitas.ee
Kertu Ots - NSP, UK Kertu.ots@wsp.com
Piret Uibu Kihnu vallavalitsus uibutalu@gmail.com
Verena Leas Kihnu Vallavolikogu verena.leas@gmail.com

Riivo Lilles

Rando Leas. rando.leas@gmail.com Kihnu valla volikogu
Jaak Lube jaak.lube@gmail.com Kihnu kooli laste
Ingrid Saare ingrid.saare@gmail.com Väikesaare Liit MTÜ

Kennar Piisang (Kihnu kool - 9. klass)

Hille Umb, Kihnu kool õpetaja hille.umb@kihnukool.org

Anna-Liida Lillo, Kihnu kool - 8. klass

Mia Vink, Kihnu kool - 8. klass

Ege Karjam, Kihnu kool - 8. klass

Matti Laas, Kihnu kool - 8. klass

~~Matti~~ Marten Lõvi, Kihnu kool - 8. klass

Karl Maraton, Kihnu kool 9-klass

Aleksi Leas, Kihnu kool 8-klass

Erele Tapp Kihnu kool õpetaja eretapp@gmail.com

Maarja Karjam Kihnu Vallavalitsus maarja.karjam@kihnu.ee